

mogen denken, hebben wij één van die tusschenpaden te bewandelen.

Een reden om luid te waarschuwen, gelijk tegen het Rationalistische Gevaar, achten wij hier niet aanwezig.

De bespreking kan zich kenmerken door konsekwent volgehouden kalmte.

Heeft men van juridische zijde niet steeds die kalmte in acht genomen, zoo kan dit voor ons slechts een aansporing zijn om te trachten de discussie in rustiger sfeer terug te leiden.

Al aanstonds willen wij dan beginnen met uit den weg te ruimen een misverstand, dat mogelijk rijzen zou.

Wanneer wij spraken over bezwaren van juridische zijde, dan willen wij er geenszins kritiek op oefenen, dat enkele Gereformeerde juristen zich met het geval bemoeiden.

Hun belangstelling in kerkelijke zaken kan ons niet anders dan aangenaam zijn.

Als leden eener Gereformeerde Kerk hebben zij evenzeer recht van meespreken als wie ook.

Men wachte er zich dan ook wel voor hen toe te voegen, dat de schoenmaker zich moet houden bij zijn leest.

Alleen veroorloven wij ons deze opmerking, dat wij hun, waar het het kerkelijk en niet het wereldlijk recht betreft, geen gezag mogen toekennen boven anderen.

De jurist van „De Rotterdammer” deed in dichterlijken trant de opwekking hooren: „Houdt uw juristen in eere, o Nederland!”

Welnu, ten onzen opzichte kan hij gerust zijn.

Wij hopen onze juristen niet minder in eere te houden dan onze medici, onze literatoren, onze onderwijzers, enz.

Wij dingen echter niets op hun eere af, wanneer wij hen op kerkelijk gebied niet als autoriteiten beschouwen, enkel en alleen omdat zij juristen zijn.

Het zou zelfs kunnen, dat zij wegens den juridischen plooi, welke allengs hun denken mocht hebben verkregen, meer in zichzelf hebben te overwinnen om objectief over kerkrechtelijke aangelegenheden te kunnen oordeelen dan anderen, die in ontwikkeling ver beneden hen staan.

Specialiteit te zijn brengt soms het nadeel mee, dat men andersoortige gevallen voor één van die soorten, waarvan men zelf studie heeft gemaakt, aanziet.

Heeft niet dikwijls een hart-specialiteit een zeunpatiënt voor een hartlijder versleten?

Daarom moeten, dunkt ons, vooral juristen, wanneer zij zich op het gebied van het kerkrecht bewegen, met hun konklusies niet al te haastig zijn, maar op voortdurende zelfcontrole bedacht zijn.

Overigens is het ook ver van ons, dat wij alle juristen in deze over één kam zouden willen scheren.

De een kan gemakkelijker buiten zijn specialiteitsbewustzijn treden dan de ander.

Dit hangt alles af van de psychische konstruktie. Maar daarmede laten wij ons niet in.

Wij voeden de hoop, hiermee alle mogelijk misverstand den toegang te hebben belet.

HEPP.

Een Christelijk-Gereformeerde stem.

(Naschrift)

Docent v. d. Schuit verzoekt opname van het volgende:

Geachte Redactie,

Vergun mij een klein plaatske in uw blad. Ik stel er prijs op, in „De Reformatie” te protesteeren tegen 't geen De Schilder schreef in uw blad van 18 Dec., blad. 86, pag. 3: „Ik weet ook, dat in ons land de manier van sommigen (ik zie geheel af van een bepaald persoon) om te schelden, wat ze niet weten en te lasteren wat zij niet kennen, Gods zaak in dezen lande groote afbreuk doet. En een rede als doc. v. d. Schuit kan den haard der onwaarheden helpen aan brandstof”.

Het verband, waarin hier mijn naam genoemd

wordt, geeft aanleiding mij in een kring te rubriceren, waarvoor ik niet anders dan verachting heb.

Men moge over mijn rede denken op de manier van De Schilder, maar ik heb daarin niet gescholden noch gelasterd en daarom wensch ik ook in zulk een gezelschap niet genoemd.

Of mijn rede dan niet den haard der onwaarheden kan helpen aan brandstof? Zoolang zelfs Gods Woord gebruikt (misbruikt) wordt om „den haard der onwaarheden te helpen aan brandstof”, zoolang is zoo'n regel van De Schilder op zichzelf van geen betekenis. Maar het verband werpt een blaam op mijn persoon en arbeid, waartegen al wat in mij is in verzet komt en waartoe ik rehabilitatie verzoek. Overigens zullen de lezers van „De Reformatie” wel begrijpen, dat ik ook nog iets aan 't adres van De Schilder heb te zeggen.

Mot dank voor de plaatsing.

Hoogachtend,

Uw dw.

Doc. J. J. v. d. SCHUIT.

Apeldoorn, 23 Dec. 1925.

Met genoegen plaats ik hier deze verklaring van doc. v. d. S.; die plaatsing bood ik hem trouwens zelf aan. Dat hij ze noodig acht, bevreemdt mij evenwel. Docent v. d. S. heeft reeds vóór de aanbieding van dit stuk in particulier schrijven zich bezwaard getoond over dien eenen volzin, en ik heb hem toen een brief geschreven ter opheldering, waarvan ik een overdruk bewaarde. Daaruit ontleen ik deze regelen:

„Overigens moet ik in gemoede verklaren, niet te begrijpen, waarom U om dat eene zinnetje zoo heftig toornit. Ik heb toch geschreven, dat ik „geheel afzie van een bepaald persoon”. Ik heb toch niet gezegd, dat U den haard der onwaarheden stookt, en ook niet eens, dat U de brandstof WILT aandragen, maar immers alleen, dat een rede als die van U den haard der onwaarheden KAN helpen aan brandstof. Als U die verzekering behoeft, wil ik U graag ten overvloede zeggen, dat ik er geen oogenblik aan gedacht heb, te meenen, laat staan, te zeggen, dat U met bewustheid de onwaarheid wilt helpen verbreiden. Zelfs heb ik U niet geringschikt, noch in woorden, noch in gedachten, onder hen, die den haard der leugens met wellust stoken. Ik heb niets anders bedoeld dan dit: er zijn er in Nederland zeer veel, die omtrent Dr. Kuyper en diens leer, en ook omtrent de Geref. kerken een door en door valsche voorstelling hebben, en durven uitspreken; en onder het volk zijn er velen, die zonder critiek of onderzoek dat alles maar accepteren. Als U het weten wilt, heb ik daarbij wel gedacht aan de kringen van de heeren Kersten, Lingbeek, Gravemeyer etc. (kringen, niet eens personen, hoewel ik menschen als Lingbeek e.a. aansprakelijk stellen mag voor het verbreiden van onwaarheden, die zij, als menschen van studie, konden zien als onwaarheden). Het feit is nu eenmaal, dat er onder heele groepen van menschen de ongelukkigste nousens aanvaard wordt omtrent Kuyper e.s. En als het zoo ervoor staat, dan kan in dien door anderen gestookten haard ook straks de door U verspreide meening dienst doen, dat die dr. Kuyper zegt, dat er heel wat menschen in de wereld zijn, die midden in de zonde leven, aan wie niets, niets gebeurt (dormant!) en die toch maar wedergeboren zijn. Al zou Kuyper dat zeggen, dan moet men hem nog lezen in zijn verband. Maar hij zegt het zoo niet. En ik weet, dat men in staat is, op Uw gezag het toch te beweren.

Ik hoop, dat U nu mijn bedoeling begrijpt. Het verband bewees het trouwens.

Ik wil evenwel met dit alles niet gezegd hebben, dat ik Uw pers in het algemeen in dezen vrij uit zie gaan.”

Tot zoover het particuliere schrijven.

Wat er verder volgde, laat ik thans achterwege, om niet de publieke discussie nog meer te verbreiden.

Dat doc. v. d. S. na deze opheldering nog niet tevreden is, begrijp ik niet goed.

Het beroep op het misbruik, dat men van den Bijbel maakt, is toch wel eenigszins naïef. Als de Bijbel wordt aangehaald door de stokers van den haard der onwaarheden, dan doen zij dat, door zijn „waarheden” verkeerd uit te leggen en de dan geuite „onwaarheid” staat dan niet op rekening van den Bijbel, maar van zijn verdraaiers. De rectorale rede van docent v. d. S. kan zich op deze lotgevallen des bijbels alleen beroepen, als haar auteur erin geslaagd is, aan te toonen, dat ik ten onrechte heb beweerd, dat doc. v. d. S. (anders dan de Bijbel), een onzuivere voorstelling gaf.

Maar kom nu eens tot de apokriefe evangeliën.

Daar is het juist andersom.

Niet Christus is hier het centrum, noch de inhoud van het verhaal, doch hoogstens iets, dat met dien Christus in verband te brengen is. In het z.g. protevan-gelie van Jakobus is meer de maagdelijkheid van Jezus' moeder dan de zuiverheid en heiligheid van Maria's kind de kern van het verhaal. De smarten van Maria worden niet geschetst om te toonen, wat in Christus aan de wereld gegeven is; doch het bericht omtrent Gods groote gave in Jezus Christus is meer een moment in het verhaal omtrent Maria's temptatiën en glorieuse victoriën. En de Pseudo-Mat-theus, over wien wij reeds spraken, maakt het niet beter. De consequentie van de prediking van den „afgehouwen tronk” durft hij niet aan; hij ziet de kwestie niet eens, welke in dit profetisch gegeven aan de orde gesteld wordt. De driejarige Maria trekt hij hem reeds de bewondering van heel Israël; zij loopt reeds met vasten tred, spreekt perfect en is toonbeeld van vroomheid en diep theologisch inzicht. In haar kinderlijke jaren herinnert haar vroomheid reeds aan een 30-jarige vrouw. Trouwens, ze is niet alleen met geestelijke deugden gesierd; wie kon zoo mooi wol spin-nen als zij?

Men voelt het, deze auteur kan niet wachten op Gods nur en heeft niet genoeg aan den gezondene Gods: Jezus Christus. De afgehouwen tronk van David moet reeds, vóórdat het rijze der belofte eruit te voorschijn treedt, van God geteekend zijn en een won-

Als docent v. d. S. de kringen van de stokers der onwaarheden met „niets anders dan verachting” beziet (een merkwaardige uitsluiting als men bedenkt, dat hij die schreef na mijn particuliere toelichting), dan helpe hij mee, de lucht te zuiveren door van dr. Kuyper en de hedendaagsche gereformeerden geen onwaarheden, zelfs geen halve waarheden te verbreiden.

K. S.

MUZIKALE KRONIEK.

XVI.

Le Roi David van Honegger.

Hoewel er heel wat oratoria zijn, die voor onze Christelijke vereenigingen, welke zich het beoefenen van zulke muziek tot taak stellen, een dankbaar, rijk en afwisselend programma leveren, blijft toch zeker de behoefte aan nieuwe literatuur op dit gebied voortdurend gelden. Niet alleen omdat men anders toch op den duur in hetzelfde cirkeltje moet blijven rondraaien, maar ook omdat nieuwere componisten toch zeker het recht hebben, dat ook hun werk voor bestudeering en uitvoering in aanmerking komt. Zoo kan ik het slechts toejuichen, dat Johan Schoonderbeek, die voortdurend met zijn krachtige persoonlijkheid ons muzikaal leven op koorgebied opstuwt en frisch houdt, en die voor het oude en altoos schoon blijvende in en door de Bachvereeniging reeds zoo veel heeft gedaan, daarnaast toont, ook voor het nieuwe hart te hebben, en zich beijvert, om dat in onze kringen bekend te maken.

Het is aan hem te danken, dat Le Roi David, Psaume Symphonique en deux parties de René Morax, musique de Arthur Honegger, op 19 Nov. 1924 te 's-Gravenhage voor het eerst, onder zijn leiding, door de Koninklijke Zangvereeniging „Excelsior” is uitgevoerd; in tegenwoordigheid van H. M. de Koningin-Moeder, Z.E. de Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, onderscheidene autoriteiten, zoomede den componist zelf; zoodat het hier waarlijk een gebeurtenis in onze kringen gold. Dit jaar is deze uitvoering herhaald; een zeer gelukkige gedachte, omdat zulk een nieuw werk zeker niet bij eerste hooren zijn schoonheden ten volle openbaart, en vooral bij dergelijke eigenaardige moderne muziek herhaalde auditie eigenlijk bezwaarlijk gemist kan worden. Bovendien kan men van de uitvoerenden feitelijk geheel hetzelfde zeggen: ook zij moeten in zulk een compositie „groeien”.

Ik had ditmaal het voorrecht, van de partij te zijn en op uitnoodiging van het bestuur dezen avond bij te wonen; bij de eerste uitvoering was ik niet in de gelegenheid te komen. Alvorens daarover het een en ander te vertellen wil ik voor de lezers van De Reformatie een overzicht van den inhoud geven; daaraan wijdt ik deze kroniek. Mij dunkt, dat ik daarmede aan mijn plicht in dit geval zeker niet minder voldoe dan wanneer ik over de uitvoering zelf schrijf; wat ik in de volgende Kroniek hoop te doen.

Het werk van Honegger (geb. te Havre in 1892) is gecomponeerd te Parijs en Zürich tusschen 25 Februari en 28 April 1921. Het is verdeeld in 5 tafereelen, die deze kenschetsende opschriften dragen: I. Le Berger. II. Le Capitaine. III. Le Chef des bandes. IV. Le Roi. V. Le Prophète. Reeds deze namen zijn als het ware een programma te toonen, dat tekstdichter en componist de groote lijn van David's leven hebben gevolgd en dat de climax hun niet is ontgaan. Van den eenvoudigen herder tot den de toekomst van zijn door God gezegend en uitverkoren geslacht, dat den Messias zal voortbrengen, voorzienenden en voorspellenden propheet volgen we de leidingen Gods met Zijn knecht. Daarbij is een ruim gebruik gemaakt van de Psalmen, waarin de dichter ons zijn hart heeft ontsloten. En zonder den tekst geweld aan te doen

derboom bliken, waarheen de oogen getrokken worden, de oogen van duizenden. In de sfeer van deze Maria-verheerlijking is geen enkele mogelijkheid van een synthese met Openbaring 12; dat is óók een Kerstprediking, doch ze heeft een apokalyptisch karakter. Dit overeenkomstig wordt in Openbaring 12 de heel groote Maria, die in het kanonieke verhaal op den begaafte grond naast u gaat als gebenedijde ouder de vrouwen, gezegene van alle geslachten, ó zoo klein. Wordt niet opgenomen in dat groote geheel der kerk? En is zij niet verschrompeld tot één lid onder zooveel leden, één lid van dat groote lichaam der kerk? Tusschen kanonieke evangeliën en de Openbaring van Johannes is de synthese te leggen; Maria baart, doch eigenlijk baart de Kerk. Maar de apokalyptiek van den ziener op Patmos laat zich niet verbinden aan het gedwep van den verheerlijker van Maria, den schrijver van het apokriefe evangelie.

Toevallige plondingen van den geest mag men hier niet ter verontschuldiging constateeren. Het apokriefe evangelie wil immers wel degelijk „tendenzge-schrift” zijn. Hetzelfde woord is ook van den Bijbel, van de kanonieke boeken, gebruikt. Maar dit maakt het voor de apokriefen te erg. Want als het kanonieke verhaal den Christus wil doen zien, dan grijpt het naar het hart der openbaring. Doch het apokriefe evangelie, dat ook tendenzge-schrift zijn wil, verlegt met bewustheid het accent van het centrum naar de periferie. Het heeft daarom te grooter waarde en is niet alleen in dogmatisch, maar vooral in ethisch

heeft Ho-wisseling vordert. bas, de o-partijen. deel en l-alleen in in afzond-des Philis-wie mocht begeerlijk op het n-bracht, n-die, als =draagt, w-Laet. bijna z-uitvoering volgorde

Deel I gebruikel- een bekn- en dus n- geheel vo- tieven van kinderlijk Gods har- telijk beg-

Deel II een zeer k- der Philis- Cortège g- renden ka- heeft reed- het slot

Echter we David- den nog des Booze- zijn harph- pheten) an- den: „de van dagen

Tevorens Schoonder- 8) reeds het altoos- vleugelen straks geg- ook de sm- Het pro- hem dan, en nietig- wat het- woestijn

Zoo ke- hoofd m- Davids ge- en ook bij- verlaten. om deze- van dit l- openbaart

o God! m- zingen. W- harp!”), j- Wannee

Saul verli- heid om- Heeft Dav- om zich t- den van l- in deze

Intussel- zoo dram- eigenlijk i- hebbende- waarzegst- de woor- orkestspel

opzicht, ee- ming. Het

En niet- legging van Kerstevan- propaganda- als wel va- Jozef een- gebeimenis- kriefe „ev- schaeftetro- geen plaat- Woord, da- gewoond h- tus zijn h- zijn weerge- niets en ni- Dat heef- in zijn har

Heeft vo- grootheid - ja zelfs n-

Het is e- in den ten- tot zwijge- Christus.

„Zwijg- neigd zijn, van de zwij

POPULAIR-WETENSCHAPPELIJKE SCHETSEN.

Apokriefe Kerstgedachten.

II.

Zoo dikwijls als wij met het Kerstfeest onze ziel in arbeid laten zijn, krijgen wij te doen met den Christus; met God, die Hem zendt; met de (advent-) profetie, die Hem voorzegt en Zijn wegen bereidt; en met het werk, dat Hij doet.

Op elk der vier punten willen wij, bij wijze van illustratie, het diepgaand verschil tusschen „kanoniek” en „apokrief” verhaal, doen zien.

Allereerst is daar de persoon van den Christus. Het kanonieke evangelie houdt zich met Hem zelf bezig. Van heel de Schrift is Jezus Christus, in wien God zich openbaart, het middelpunt. En inzonderheid de kanonieke evangeliën spreken van Hem; en worden in heel hun bouw, in hun indeeling en methode van beschrijving beheerscht door wat van dien Christus en van Zijn werk valt te zeggen. Het kan niet anders, of ook de kanonieke evangeliën groepeeren om Jezus Christus allerlei nevenfiguren; doch hoofdfiguur blijft toch Hij zelf. Het is in de kanonieke evangeliën als op de schilderijen van Rembrandt: sterke belichting valt op den hoofdpersoon; en heel de schilderij is voorts dienstbaar aan het voornemen van den kunstenaar, om dien hoofdpersoon ook te laten overheerschen.

stokers der on-
verachting" bezet
denkt, dat hij de
g), dan helpe hij
Kuyper en de
iwaarheden, zelf

K. S.

vid van Honegger
die voor onze
het beoefenen
een dankbaar
eren, blijft toch
teratuur op dit
leen omdat men
te cirkeltje moet
mdat nieuwen
ebben, dat ook
voering in aan-
chts toejuichen
durende met zijn
tikaal leven op
dt, en die voor
de in en door
d heeft gedaan
we hart te heb-
i onze kringen

e Ro i David
ies de René Me-
egger, op 17
het eerst, onder
Zangvereniging
voordigheid van
den Ministe-
nschappen, ou-
den componist
gebeurtenis
deze uitvoering
chte, omdat zulk
este hooren zijn
en vooral bij
uiziek herhaald
st kan worden
erenden feitelijk
moeten in zulk

van de partij
t bestuur deze
uitvoering was
Alvorens dan-
len wil ik voor
e een overzicht
ijd ik deze kro-
aan mijn plicht
oe dan wanneer
; wat ik in de

Havre in 1892
ich tusschen 25
is verdeeld in
ende opschriften
pitaine. III. Le
Le Prophète
re een program-
ponist de groote
volgd en dat de
len eenvoudigen
zijn door God
dat den Messias
voorspellenden
Gods met Zijnen
ik gemaakt van
s zijn hart heeft
veld aan te doen

getrokken worden.
van deze Maria-
lijkheid van een
oók een Kerstpre-
ch karakter. Dit
12 de heel groote
op den begaaf-
nder de vrouwen
klein. Wordt in
der kerk? En is
onder zooveel in
der kerk? Twee
Openbaring van
Maria baart, doch
kalyptiek van de
arbinden aan de
Maria, den schrij-

at mag men hier
m. Het apokriefe
tenden zeg-
k van den bijbel
Maar dit maakt
ant als het kana-
doen zien, dan
baring. Doch het
geschrift zijn wil
van het centrum
te grooter zonde
vooral in ethisch

heeft Honegger kans gezien, voor voldoende afwisseling te zorgen, zooals een dergelijk werk dit vordert. Onder de solisten ontbreekt slechts de bas, de overige hebben meer of minder belangrijke partijen. Ook het koor ontvangt ruimschoots zijn deel en het orkest is allerminst verwaarloosd, niet alleen in de begeleiding van het geheel doch ook in afzonderlijke gedeelten, zooals b.v. de „Marche des Philistins" en de „Marche des Hébreux". En wie mocht meenen, dat de anders gemeenlijk zoo begeerlijke hassolo vergeten zou zijn, dien wijs ik op het nieuwe element, door Honegger hier ingebracht, n.l. den Récitant, d.w.z. een mannestem, die, als spreker declameerende, het verhaal voortdraagt, waaraan koor en soli voortspinnen.

Laat me thans in het kort de deelen ervan, die bijna zonder coupures werden gegeven en bij deze uitvoering slechts enkele kleine wijzigingen in de volgende ondergingen, voor u weergeven.

Deel I „De herder" is kort en brengt na de gebruikelijke Ouverture, die hier feitelijk slechts een beknopte Inleiding is op het eerste tafereel en dus niet, zooals anders, ons op het werk als geheel voorbereidt, den zang van David, op motieven van Psalm 23, maar zeer vrij gevolgd. Het kinderlijk Godsvertrouwen van dezen man naar Gods hart geeft een goede inleiding tot het geestelijk begrip van al het volgende.

Deel II „De legeraanvoerder" opent met een zeer kort gedeelte voor koor, dat den overwinnaar der Philistijnen bezingt, en voor orkest, dat le Cortège geeft, d.w.z. den optocht van den zegevirenden kampvechter tegen Goliath. Schoonderbeek heeft reeds hier koor No 26 ingevoegd, dat unisono het slot van Psalm 18 brengt.

Echter niet alleen als overwinnaar ontmoeten we David hier, ook als harpelaar voor Saul in den nog veel zwaarderden strijd tegen de macht des Boozes. Hij zingt echter vol Godsvertrouwen zijn harplied (Psalm 11). Het mannenkoor (de profeten) antwoordt met aan Job 14 ontleende woorden: „de mensch, van een vrouw geboren, is kort van dagen en zal van onrust".

Tevoren heeft David (met een omwisseling, door Schoonderbeek gemaakt, van de nummers 7 en 8) reeds de klacht van Psalm 55 doenen hooren, het altoos zoo aandoenlijke: „Och, dat mij iemand vleugelen als eener duive gavel", dat naast de straks gegeven betuiging van Godsvertrouwen toch ook de smart en den strijd zijner ziel ons openbaart. Het profetenkoor, zoeven genoemd, herinnert hem dan, als hij te Najoth vertoeft, hoe vergankelijk en nietig de mensch is. David moet nu ervaren wat het beteekent, genoodzaakt te zijn in de woestijn te vluchten.

Zoo komen we tot deel III „De bendenhoofdman". Het begint met een betuiging van Davids geloof, dat ondanks alles hem is gebleven en ook bij deze moeilijke omzwervingen hem niet zal verlaten. Thans is, zeer goed, Psalm 57 gekozen om deze gevoelens te vertolken; het tweede deel van dit lied, dat na de klacht den heldenmoed openbaart, die hem bezielt („Mijn hart is bereid, o God! mijn hart is bereid; ik zal zingen en psalmzingen. Waak op, mijne eer! waak op, gij luit en harp!"), is als allegro marcato aangeduid.

Wanneer de geschiedenis van Davids sparen van Saul verhaald wordt, geeft dit het orkest gelegenheid om het kamp van den koning te schilderen. Heeft David zich tot de Philistijnen moeten begeven om zich te redden, het koor weerspiegelt in woorden van Psalm 27 het ongebroken geloof, dat ook in deze sombere dagen hem staande houdt.

Intusschen (het zou ook te verleidelijk zijn, dit zoo dramatisch gedeelte over te slaan!) volgt een eigenlijk niet op David doch op Saul betrekking hebbende episode over diens bezoek aan de waarzegster van Endor. La Pythonisse zingt de woorden der bezwering (onder illustreerend orkestspel), waarop de schim van Samuel ant-

opzicht, een verzwakking, een vergroving, een verarming. Het is decadent.

En niet alleen met betrekking tot Maria is deze verlegging van het accent te constataren. Het apokriefe Kerstevangelie kan ook zich dienstbaar stellen aan de propaganda, niet zoozeer van de maagdelijke geboorte, als wel van de ontvangenis van den H. Geest; b.v. als Jozef een grijsaard is, en op reis in den tijd, die Maria's geheimenis bereidt. Maar in welken vorm ook het apokriefe „evangelie" zich aandient, het is steeds een scheefgetrokken, opzettelijk gegeven maakwerk, waarin geen plaats is voor de machtige boodschap van „het Woord, dat vleesch geworden is", en dat onder ons gewoond heeft. Want de omstandigheden van den Christus zijn het evangelie niet, ook al zouden ze zuiver zijn weergegeven. Christus is het evangelie; en anders niets en niemand in de wereld.

Dat heeft de apokriefe schrijver niet voelen branden in zijn hart.

Heeft voorts de apokriefe „evangeliebeschrijving" de grootheid en de geweldigheid van God kunnen toonen, ja zelfs maar doen vermoeden in haar geschriften? Het is er ver vandaan, zegt ieder, die met zijn ziel in den tempel der kanonische prediking is ingeleid en tot zwijgen gebracht voor God-geopenbaard-in-Jezus-Christus.

„Zwijg voor Hem, gij gansche aarde." Men zou geneigd zijn, te denken, dat men in het aandoenlijke verhaal van de zijgende onbeweeglijke omgeving van Bethlehem

woordt: „Pourquoi m'as-tu troublé pour me faire monter?" Deze laatste poging heeft niet mogen baten en Saul sterft, met Jonathan, op Gilboa's heuvelen. Het orkest doet den triomphalang der Philistijnen hooren en nu begint een grooter vrouwenkoor (No 14), gedurende hetwelk David zijn jammerklachten aanheft, met de „Lamentations de Gilboa".

Geheel anders is, dank zij den inhoud, tafereel IV, dat ons „den koning" David voor oogen stelt. De inleidende Psalm voor koor (unisono) No 15, die gedeelten van Psalm 45 bevat, is door Schoonderbeek verplaatst en gezet na het groote koor No. 17, waarover aanstonds Israël's dochteren bezingen den lof des Eeuwigen. Die David niet heeft verlaten in zijn ballingschap en hem thans met vreugde de ark naar Zion deed opvoeren, waarvan Le Récitant verhaalt.

Thans volgt een der uitgebreidste en meest samengestelde deelen van het werk (No 17), dat aan het koor (de gemeente Israëls), de priesters (bij de ark), de vrouwen, de jonge dochteren en de krijgslieden gelegenheid geeft om Israël's vreugde te bezingen met woorden, ontleend aan Psalm 118 en 98. Aan het einde zegt een engel (sopraan-solo), dat niet David den Heere een huis zal bouwen, doch diens zoon, waarna het engelenkoor met een Hallelujah den jubelzang besluit.

Kon het hierbij maar blijven! Doch nu moet van des konings zonde met Bathseba worden gesproken. Het koor No 15, dat, gelijk ik zeide, hierheen is overgebracht, heft den lofzang van Psalm 45 aan. Maar Le Récitant moet ons verhalen, hoezeer de koning dit hooge standpunt heeft verlaten. Aan het Hooglied van Salomo ontleende woorden (alt-solo) leiden ons in deze sfeer. Hoe moet David dan zijn zonden bekennen en beweenen (met Psalm 51)! Merkwaardig genoeg zingt niet David dezen tekst doch het koor. Zou het zijn om daarmede aan te duiden, dat diens kwaad ons allen raakt?

De kastijding Gods volgt. David wordt inzonderheid in zijn zoon Absalom geslagen, die hem dwingt te vluchten. Met Psalm 121 heft hij zijn oogen op naar de bergen, vanwaar zijn hulp zal komen. Als Absalom is verslagen, zingen de vrouwen en de sopraan-solo het lied van Ephraïms gebergte, en het orkest doet den marsch der Hebreëen hooren.

Het laatste deel (V) begint: de propheteet. Het koor vertolkt Davids gedachten (woorden uit Psalm 18), waarin hij wederom zijn vertrouwen op God doet hooren. Weliswaar moet nu nog gehandeld worden over de zonde der volkstelling, doch het unisono-koor mag ook nu weer des Heeren uitredding loven. Het orkest schildert Salomo's kroning. En dan vangt het groote slotkoor aan, dat uit engelenmond de prophetische gedachte doet hooren, dat eenmaal een scheut uit zijne wortelen zal vrucht voortbrengen. Zoo eindigt (na woorden van David uit 1 Samuël 23) het koor (wederom groot en nogal samengesteld) in den lof des Heeren, die aan Zijn knecht Zijn woord heeft vervuld en hem in prophetisch uitzien zulk een heerlijk levenseinde gaf na zoo bange worstelingen.

De volgende week zal ik over de uitvoering van dit werk door „Excelsior" en den indruk, welken deze op mij maakte, u 't een en ander verhalen.

de M.

OPVOEDING EN ONDERWIJS.

Eenheid gevraagd.

Eigenlijk ben ik op dit oogenblik wel een beetje jaloersch, jaloersch op onze Roomsche landgenooten. Die hebben in Tilburg hun Derde R. K. paedagogische week gehouden en blijken de verslagen in de kranten, is die week schitterend geslaagd. Nu gun ik hun graag dat succes en ik geloof, dat het van veel betekenis voor heel ons land is, dat een groote volksgroep als onze R. K. landgenooten

in het nár, dat het Kind Jezus geboren wordt, al is het dan apokrief, toch een passend onderschrift in dien groep tot het „numineuse" zwijgen voor God zou kunnen vinden. Maar men vergist zich. De stilte is een zwijgende, devote hulde, niet zoozeer voor het kind, als wel voor zijn moeder.

En dat Christus niets is, zonder God, die zich in hem openbaart, dat heeft het apokrief verhaal zich niet kunnen realiseeren. In het kanonieke evangelie loopt de openbaringslijn; en die gaat altijd van boven naar beneden. De engelen weten daar wel van een heerlijkheid, die in de hoogste plaatsen is, doch die is transcendent; de dingen die beneden zijn, kunnen dien hemel met zijn hoogste plaatsen niet verrijken, noch eenig ornament aan Gods troon bevestigen. Juist omgekeerd, moet beneden de Vrede dagen; en die vrede is een geschenk van boven; en de weg, waarlangs hij schrijden zal tot de menschen, die weg zal weer door het welbehagen gehaald worden. Het is alles een werken van boven naar beneden; souverain de hemel, onderworpen de aarde. De rijkdom komt van de hoogste naar de laagste plaatsen toe; doch hoe zou de aarde Gode voordelig zijn?

Maar pseudo-Mattheus weet ons te vertellen van een palm, die door engelenhand aangeraakt wordt. Een van zijn takken wordt door den engel afgeplukt en overgeplant in het paradijs des Vaders. Gods zaligen mogen zich in z'n schoonheid verlustigen en het kind Jezus, nog wel op z'n vlucht naar Egypte, heeft het alzo gewild en alzo ook bevolen.

hun onderwijs op hooger peil brengen. Maar mijn jaloerschheid wordt veroorzaakt door de spijtige gedachte, dat wij voor onze Protestantische Christelijke scholen niet tot zulk een organisatie kunnen komen. Onze Vereeniging voor Chr. Paedagogiek houdt eenmaal per jaar een Jaarvergadering met een zeer matige opkomst en tot een Paedagogischen cursus kan zij het niet brengen. Dat zijn verschijnselen, die we maar gedurig voor oogen moeten houden, om daaraan de warmte van onze belangstelling in onderwijskundige en opvoedkundige zaken te meten.

Vooral wanneer we eens letten op de onderwerpen, die aan de orde werden gesteld in Tilburg, zal ons te meer duidelijk worden, dat we van onze Roomsche collega's nog wel wat kunnen leeren.

Dr F. de Hovre sprak over het onderling verband tusschen levensbeschouwing en opvoedstheorie. Hij kon met voldoening constateeren, dat de Katholieke opvoeding er goed voor stond. Er is inderdaad een streven, om in elk stuk van opvoeding en onderwijs de Katholieke gedachte te belichamen. Daar konden wij Protestanten ook nog wel eens met elkaar over praten. Het streven is er wel, maar of we in elk onderdeel reeds gekomen zijn tot de bewuste beleving van ons beginsel, is een andere vraag.

Prof. Dr J. Hoogveld sprak over „Het vrijheidsbeginsel over de opvoeding". Hier gaan Roomsche, Katholieke en Protestantische opvattingen nog al uiteen. Ook hier ligt een terrein, waar de praktijkvragen als opgestapeld liggen.

I Sprak vanzelf, dat Prof. Dr F. Roels er ook aan het woord zou komen en dat hij sprak over Beroepskeuze. Hij had het hier over de voorlichting van de voorlichters en maakte duidelijk, wat men beoogt met de „School voor voorlichting bij beroepskeuze". Deze school is inmiddels geopend. Wie met haar interessant programma wil kennis maken, kan dat aanvragen aan het Centraal Ziek. Beroepskantoor, Drift 10-12, Utrecht.

J. Th. van Lent hield een rede over de taak van de school ter voorbereiding van een juiste beroepskeuze. 't Doet ons goed, te vernemen, dat ook door hem alle nadruk werd gelegd op het huisgezin als het opvoedingsinstituut bij uitnemendheid.

Prof. Dr F. Franssen uit Gent hield een geleerd betoog over „het vrijheidsbeginsel van psychologisch standpunt beschouwd", terwijl Dr P. C. Brouwer „de wezenlijke vrijmaking van ons onderwijs bepleitte". Hij zou er veel voor voelen aan te sturen op afschaffing van de overheidsschool, in ieder geval moet de leuze worden aangeheven: „de autonome school", omdat de tijd voorbij is, dat wat de Staat over het onderwijs decreteert, ook als einddecreet wordt beschouwd.

Zeer interessant moet ook geweest zijn, wat Prof. Roels, „den blinden kalenderkunstenaar" Jan Teunisse uit Grave („Ons Eigen Blad" noemt hem zoo) deed verrichten. Hij moet behooren tot de menschen met buitengewone geheugens, zooals de geschiedenis er verscheidene geeft.

Bovenstaande is voldoende om ons ervan te overtuigen, dat de aanwezigen in de Tilburgsche week hebben genoten en een sterke prikkel hebben ontvangen voor hun arbeid onder de jeugd.

Kunnen wij nu ook niet zoo iets hebben? Ja, wij zijn niet zoo een als Rome, zegt men dan. Daar kan men gemakkelijker iets organiseren. Zeker, wij winnen onze vrijheid, maar gebruiken we die vrijheid wel altijd goed? Als het nu een vrijheid wordt, om met elkaar te verschillen, om elkander te beconcurreren, dan kan men zich aan die vrijheid den dood eten. 't Zal wel zeer moeilijk gaan, er is ten minste reeds vaak op gewezen, dat we van al onze Vereenigingen ter bevordering van het Chr. onderwijs eens één groote Vereeniging maakten en van al onze Schoolbladen en Correspondentiebladen en Mededeelingen eens één flink tijdschrift; maar als dat eens kon, ja, dan zouden

Doch wat blijft hier over van een God die de wereld vloekt om der zonde wil? Die de aarde, al het scheepsel, hoort zuchten in grooten nood? Wat blijft er hier over van het transcendente welbehagen, dat actief zich een wereld herschept naar dat Gods wil die herschepping ziet en zich voor oogen stelt? Hier in het apokriefe verdichtsel — hier is de aarde vrucht Hem welbehagelijk; hier is de engelenzang niet meer twee-deelig, want de hoogste plaatsen en de lage aarde beneden ruilen haar schoone gaven uit en Gods eigen troon verdraagt, — dat is al zoo heel veel voor een kanonieke geest — verdraagt het ornament, dat van beneden is.

Hier is de lijn van beneden naar boven; maar daarmee is de theologie van den apokriefen schrijver in het wezen vals. Niemand heeft ooit God gezien; en de apokriefe Christen heeft hem ook niet verklaard.

Waarom zou Hij gegroot worden als de eenige profetie, die kan getuigen, wat hij gezien en gehoord heeft daarboven? (Joh. 3). Zijn kindermond draagt reeds met speelsch gebaar het ornament der aarde den hemel in; en de hemel mag zich eregoed vermeenen over de aarde als dat de aarde wordt gezien tegen den hemel, in sneeking en in gewezen....

(Slot volgt.)

K. S.